

กฎหมายอาญา

มาตรา 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 2)

อ.นวรรตน์ กลิ่นรัตน์

29 กรกฎาคม 2566

กลุ่มความผิดเกี่ยวกับความเท็จ

- 1.มาตรา 137 แจ้งความเท็จ
- 2.มาตรา 172-174 แจ้งความเท็จเกี่ยวกับความผิดทางอาญา
3. มาตรา 175 - 176 ฟ้องเท็จ
4. มาตรา 177 เบิกความเท็จ
5. มาตรา 179 ทำพยานหลักฐานเท็จ
6. มาตรา 180 นำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานเท็จ
7. มาตรา 181 เหตุฉกรรจ์ของ**มาตรา 174, 175, 177 หรือ
มาตรา 180**

8. มาตรา 161 เจ้าพนักงานปลอมเอกสาร
9. มาตรา 162 เจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ
10. มาตรา 267 แจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จ
11. มาตรา 367 บอกรับหรือที่อยู่อันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน

ม.137 แจ้งเท็จแก่เจ้าพนักงาน จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ม.172 แจ้งเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานสอบสวน จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ม.173 มิได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น แจ้งข้อความแก่พนักงานสอบสวน จำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

ม.174 ว.2 แจ้งตาม 172 หรือ 173 เป็นการเพื่อจะแกล้งให้บุคคลใดต้องรับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ม.181 ถ้าการกระทำความผิดตามม.174, 175, 177. 178
หรือมาตรา 180

(1) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำ
ความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป ผู้กระทำต้อง
ระวางโทษ จำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี...

(2) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำ
ความผิด ที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี

สมัย 66 ปี 2556

การกระทำของตำรวจท้องที่ที่แจ้งความโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเป็นว่าหลังจากชกต่อยแล้ว
ชาวบ้านยังใช้อาวุธปืนเล็งยิงไปที่ตน 3 นัด แต่ไม่ถูกเพราะกระโดดหลบทัน ทั้งที่ข้อเท็จจริงไม่ได้
เป็นเช่นนั้น เป็นไปเพื่อให้ข้อกล่าวหาว่าชาวบ้านพยายามฆ่าเจ้าพนักงานสามารถลงโทษได้ จึงเป็น
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรมฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่
พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นเสียหาย และเป็นการเพื่อจะแกล้ง
ให้บุคคลใดต้องรับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น ตามปอ.ม.172, 174 วรรคสอง ประกอบม.181(2)

ส่วนการกระทำของพนักงานสอบสวนตกลงกับตำรวจท้องที่ให้การโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง
ให้เป็นไปตามที่แจ้งความ ทั้งที่ข้อเท็จจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น เป็นไปเพื่อให้ข้อกล่าวหาว่าชาวบ้าน
พยายามฆ่าเจ้าพนักงานสามารถลงโทษได้ จึงเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเป็น
พนักงานสอบสวนกระทำการในตำแหน่งอันเป็นการมิชอบ เพื่อจะแกล้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้อง
รับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น ตามปอ.ม.200 วรรคสอง

(มาตรา ๒๐๐ **พนักงานสอบสวน**กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งอัน
เป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมิให้ต้องโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง

ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้น เป็นการเพื่อจะแกล้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับ
โทษหนักขึ้น

ตัวอย่างพนักงานอัยการผิดมาตรา 200

ฎ.3509/2549 การใช้ดุลพินิจของจำเลยผิดปกติวิสัยของพนักงานอัยการผู้สุจริต โดยทั่วไป แม้การวินิจฉัยสำคดีของจำเลยเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด แต่เมื่อเป็นการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจก็ถือไม่ได้ว่าจำเลยสุจริตใจ การใช้ดุลพินิจวินิจฉัยสำคดีของจำเลยที่มีคำสั่งไม่ฟ้องบริษัทส.และนายป.ทั้งที่หนังสือพิมพ์ซึ่งบริษัทส.เป็นเจ้าของและนายป.เป็นบรรณาธิการ ลงข้อความเป็นความเท็จ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ในกรณีนี้ เป็นการใช้ดุลพินิจที่มีได้อยู่บนรากฐานของความสมเหตุสมผล แต่เป็นการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจ จึงเกินล้ำออกนอกขอบเขตของความชอบด้วยกฎหมาย และในฐานะที่จำเลยเป็นข้าราชการอัยการชั้นสูง จำเลยย่อมทราบดีถึงเกณฑ์วินิจฉัยมูลความผิดของพนักงานอัยการ การใช้ดุลพินิจผิดกฎหมายในกรณีนี้ จำเลยเห็นได้อยู่ในตัวแล้วว่าเป็นการมิชอบและยังเห็นได้อีกว่าจำเลยมีเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหาย อีกทั้งเพื่อจะช่วยบริษัทส.และนายป.มิให้ต้องโทษ จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และมาตรา 200 ว.1

มาตรา 137 แจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน

องค์ประกอบแรก คำว่า “ผู้ใด” อาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ - ฎ. 1807 / 2531

องค์ประกอบข้อที่สอง “แจ้งข้อความอันเป็นเท็จ” อาจเป็นการแจ้งด้วยวาจา

(ฎ 492/2509, 1955 /2546)

-หรือโดยเอกสาร

1. กรอกข้อความเท็จในเอกสารแล้วยื่นเอกสารที่มีข้อความอันเป็นเท็จนั้นให้แก่ จพง.(ฎ 2752/2519, 605/ 2546)
2. รับรองว่าเจ้าของที่ดินติดกันได้ทำประโยชน์อันเป็นเท็จเพื่อออก น.ส.3 (ฎ2296-97/2557)

--หรือ **ด้วยวิธีแสดงหลักฐานเท็จ** (ฎ.3470/2525, 636/ 2546, 7115/2547, 557/2550)

-หากอยู่โดยไม่รู้หรือปฏิเสธเมื่อเจ้าพนักงานสอบถามไม่ถึงเป็นการแจ้ง ข้อความ (ฎ.1744/2505)

ไม่เห็นเหตุการณ์ไปแจ้งว่าเห็นเหตุการณ์ก็เป็นแจ้งความเท็จได้

ฎ. 2249/2515 ก. ถูกคนร้ายฆ่าตาย จำเลยเห็น ส.กับฮ. ร่วมกันฆ่า ก. ตาย โดยมีได้เห็น ท. ร่วมกระทำความผิดด้วยแต่จำเลยได้แจ้งแก่เจ้าพนักงานตำรวจผู้ออกไปสืบสวนและให้การต่อพนักงานสอบสวนว่าเห็น ท.ร่วมกับส.และฮ.ฆ่า ก. จึงเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานสอบสวนและเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา ตามมาตรา 172

เมื่อการกระทำของจำเลยต้องด้วยมาตรา 172 ที่บัญญัติเป็นความผิดไว้ โดยเฉพาะแล้ว ย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา 137 บทบัญญัติโดยทั่วไปอีก

การกระทำของจำเลยเห็นได้ว่า ที่จำเลยแจ้งความกล่าวหาเป็นเรื่องมีคนร้ายฆ่านายกวางตายซึ่งได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริง หาได้แจ้งความกล่าวหาโดยมิได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นไม่ ส่วนข้อความอันเป็นเท็จนั้นมีเฉพาะตอนที่จำเลยแจ้งว่าจำเลยเห็นนายทวิเป็นคนร้ายที่ร่วมกระทำความผิดด้วยคนหนึ่งเท่านั้น จำเลยจึงหามีความผิดตามมาตรา 173 แห่งประมวลกฎหมายอาญาไม่

ฎ. 3014/2560 การให้ถ้อยคำของจำเลยต่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และ
อนุกรรมการป.ป.ช.ว่า จำเลยถูกโจทก์ทำร้ายในท้องโดยสารเครื่องบินขนส่งสัมภาระ
ระหว่างถูกควบคุมตัวจากจังหวัดนราธิวาสไปกรุงเทพมหานคร อันเป็นเท็จ ทั้งที่จำเลยรู้
ว่ามีได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เป็นการแจ้งข้อความแก่พนักงานสอบสวนหรือ
เจ้าพนักงาน ผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาว่าได้มีการกระทำความผิดเพื่อจะเกลี้ยให้โจทก์
ต้องรับโทษ เป็นความผิดตาม ปอ.มาตรา 174 วรรคสองประกอบมาตรา 173 และเมื่อเป็น
ความผิดโดยเฉพาะแล้ว ก็ย่อมไม่จำเป็นต้องปรับบทความผิดตาม มาตรา 137 อันเป็น
บทบัญญัติว่าด้วยการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานทั่ว ๆ ไปอีก

ต้องไม่ใช่เรื่องอนาคต

แจ้งขอเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เมื่อได้รับ
อนุญาตแล้วไม่ได้เดินทางออกไปจริงต่อมาขอถอนการขอ
อนุญาต ไม่ผิดแจ้งความเท็จ (ฎ.654 - 655 / 2513) แจ้ง
ต่อศาลว่าจะเอาทรัพย์สินมาคืนเพื่อแบ่งมรดกในนัดหน้า
แต่ไม่ทำตามที่แจ้ง ไม่ผิด (ฎ.1953/2492)

ต้องเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จในขณะที่
แจ้งนั้น หากไม่ยืนยัน เรื่องที่ยังไม่แน่นอน ไม่ถือเป็น
การแจ้งความเท็จ

- ฎ. 1435 / 2531

- ฎ. 1424/2554 ไม่ยืนยันข้อเท็จจริง

ฎ. 2550/2529 ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องของ
โจทก์ได้ความว่า การที่จำเลยไปแจ้งว่าชายคนที่ไปร้าน
ของจำเลยคือโจทก์นั้น ก็เป็นการแจ้งไปตามคำบอกเล่า
ของเด็กที่อยู่ในร้าน โจทก์มิได้ยืนยันข้อเท็จจริงให้
ปรากฏในคำฟ้องว่าเด็กในร้านมิได้บอกกับจำเลยเช่นนั้น
อันจะทำให้เห็นว่าข้อที่จำเลยแจ้งนั้นเป็นเท็จ เมื่อฟัง
ไม่ได้ว่าข้อความที่จำเลยแจ้งเป็นเท็จแล้ว การแจ้งความ
ของจำเลยก็ไม่มีมูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 137

แจ้งไปตามข้อเท็จจริง แม้มีการให้ความเห็นทางกฎหมายถึงการกระทำตามข้อเท็จจริงนั้นผิด ก็ไม่ผิดฐานแจ้งความเท็จ

ฎ. 1173/2539 จำเลยที่ 1 เข้าใจว่าเมื่อการเช่าสิ้นสุดลงแล้ว แต่โจทก์ยังวางสินค้าอยู่ และจำเลยที่ 2 แจ้งให้โจทก์ขนย้ายทรัพย์สินออกไปแล้ว แต่โจทก์ไม่ยอมโจทก์ จึงเป็นผู้บุกรุก และได้มอบอำนาจให้จำเลยที่ 3 ไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน **ข้อความที่ไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนตรงกับสภาพที่ไปพบเห็นมา** จึงเป็นเรื่องที่แจ้งข้อความตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ส่วนการกระทำของโจทก์จะเป็นความผิดต่อกฎหมายตามที่แจ้งหรือไม่ ไม่สำคัญ เพราะการแจ้งข้อความย่อมหมายถึงแจ้งข้อเท็จจริง ไม่เกี่ยวกับข้อกฎหมาย หลังจากแจ้งต่อพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่โจทก์ แม้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องก็ยังไม่ถือว่าข้อความที่แจ้งนั้นเป็นความเท็จ จำเลยที่ 1 ที่ 3 จึงไม่มีความผิดฐานแจ้งความเท็จ

ฎ. 5600/2541 แจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่า โจทก์ขั้บรถยนต์ เฉี่ยวชนจำเลยได้รับบาดเจ็บ เป็นการแจ้งความตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ส่วนจะเป็นความผิดต่อกฎหมายตามที่จำเลยแจ้งหรือไม่ ไม่ใช่สาระสำคัญ เพราะการแจ้งข้อความ หมายถึงแจ้งข้อเท็จจริง ไม่เกี่ยวกับกฎหมาย แม้ต่อมาอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องโจทก์ ก็ยังถือไม่ได้ว่าข้อความ ดังกล่าวเป็นความเท็จ จำเลยไม่มีความผิดฐานแจ้งความเท็จ

ฎ.5151/2563 แจ้งความตามที่เกิดขึ้นว่าโจทก์จำเลยลงทุนทำร้านอาหารบนที่ดินของจำเลย โดยรื้อถอนอาคารหลังเก่า แล้วสร้างอาคารหลังใหม่ จำเลยเป็นผู้ออกเงินค่าก่อสร้างรวมทั้งม็อบโต๊ะเก้าอี้และอุปกรณ์เครื่องครัวให้โจทก์นำไปใช้ที่ร้าน แต่การก่อสร้างอาคารหลังใหม่ยังไม่แล้วเสร็จดี โจทก์เปิดร้านได้ 2 วัน ก็ปิดร้านพร้อมขนโต๊ะเก้าอี้ สายไฟฟ้า ถังผสมปูน และทรัพย์สินอื่น ๆ ไปไว้ที่บ้านโจทก์ เป็นการแจ้งความตามเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยมีเหตุการณ์ทำให้จำเลยเข้าใจว่าต้องดำเนินคดีแก่โจทก์ ข้อหายกยอกเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน คำสั่งไม่ฟ้องของอัยการก็เป็นเพียงความเห็นตามพยานหลักฐานเท่านั้น ยังไม่พอฟังว่าจำเลยแจ้งความเท็จ

ฎ. 5236/2549 โจทก์กับชาวบ้านเข้าไปในที่สาธารณประโยชน์ป่าช้าและตัดต้นไม้ เพื่อจะสร้างศาลาพักผ่อนจริง และโจทก์ในฐานะกำนันตำบลก็ยอมรับว่า ยังไม่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังกล่าวได้ การกระทำของโจทก์ทั้งสองกับพวกจึงเป็นเหตุให้จำเลยเข้าใจได้ว่าเป็นการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ และทำให้เสียทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อประโยชน์ ดังนั้น ข้อความที่จำเลยแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนตรงตามสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องที่จำเลยแจ้งข้อความตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ส่วนการกระทำของโจทก์ทั้งสองจะเป็นความผิดต่อกฎหมายตามที่จำเลยแจ้งหรือไม่ ไม่สำคัญ เพราะการแจ้งความย่อหมายถึงแจ้งเฉพาะข้อเท็จจริงไม่เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ยังถือไม่ได้ว่าข้อความที่จำเลยแจ้งนั้นเป็นความเท็จ

ข้อความที่แจ้งเป็นจริงไม่ผิด

ชายเครื่องจักรไปแล้ว แต่ยังไม่จดทะเบียนโอนแล้วไปแจ้งว่ายังเป็นของตนถือว่าข้อความที่แจ้งเป็นจริง ไม่ผิดฐานแจ้งความเท็จ (ฎ.1455/2529, 2187/2554) แต่ถ้าชายที่ดิน น.ส.3 ไปแล้วไปแจ้งว่า น.ส. 3 หาย เพื่อขอออกใบแทนเป็นแจ้งความเท็จ (ฎ.1955/2546)

แต่ถ้าข้อความที่แจ้งเป็นเท็จ เป็นความผิดได้

ฎ. 1782/2563 โจทก์ร่วมขนย้ายสิ่งของของตนออกมาจากห้องเช่าในอพาร์ทเมนต์ โดยไม่ได้รื้อถอนทำลายที่กั้นขวางทางรถยนต์เข้าออกแต่อย่างใด สิ่งกีดขวาง ทางเข้าออกที่จำเลยทำขึ้นนั้นยังคงอยู่ในสภาพเดิม ไม่ได้ได้รับความเสียหาย หรือถูกหรือทำลายไปแต่อย่างใด ดังนั้น ที่จำเลยไปฟ้องโจทก์ว่ารื้อถอนทำลายอันเป็นการทำให้เสียหาย จึงเป็นการที่รู้อยู่แล้วว่าความที่นำไปฟ้องนั้นไม่มีมูลความจริงหรือเป็นเท็จ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานฟ้องเท็จตามปอมาตรา 175

ทนายความที่ขาดต่อใบอนุญาตแล้วยังมาว่าความในศาลถือว่ามาแจ้งข้อความเท็จต่อศาลว่าตัวเองยังเป็นทนายความ ผิดฐานแจ้งความเท็จได้(ฎ.673/2483)

หมายเหตุ

มี ฎ.2174/2545 ลงโทษทนายความฐานละเมิดอำนาจศาล อย่างไรก็ตามคงต้องคำนึงถึงเจตนาด้วยว่ารู้อยู่แล้วหรือไม่หรือเพียงแต่หลงลืม

ข้อความเท็จต้องเป็นข้อสำคัญในคดี ฎ.1338/2529,
2752/2519, 2141/2532)

ตัวอย่างไม่ใช่ข้อสำคัญในคดี(ฎ.1360/2515, 2039/2537)

- ฎ.9/2518 วินิจฉัยว่าผู้จัดการมรดกมาแถลงงบบดุลไม่ตรง
ความจริงไม่ใช่ข้อสำคัญในคดีเพราะไม่ทำให้ทายาทได้รับ
มรดกน้อยลง

ฎ.2407/2560 คดีที่จำเลยขอให้ถอดถอนโจทก์จากตำแหน่ง
ประธานกรรมการมูลนิธิตาม ป.พ.พ. มาตรา 129 เป็นเรื่องกล่าวหาการ
กระทำของโจทก์ขณะปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการมูลนิธิเป็นหลัก เมื่อ
ได้ความว่าข้อความที่จำเลยเบิกความในคดีนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
ก่อนโจทก์ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการมูลนิธิ การที่จำเลยเบิกความ
จึงเป็นเพียงให้พฤติการณ์ของโจทก์ตามที่จำเลยกล่าวหาในขณะดำรง
ตำแหน่งประธานกรรมการมูลนิธิมีน้ำหนักน่าเชื่อถือเท่านั้น ลำพัง
พฤติการณ์ของโจทก์ตามที่จำเลยเบิกความยังไม่มีน้ำหนักพอให้รับฟังเป็น
เหตุถอดถอนโจทก์ได้ ข้อความที่จำเลยเบิกความจึงไม่ใช่ข้อสำคัญในคดีที่
จะเป็นความผิดฐานเบิกความเท็จ เมื่อข้อความที่จำเลยเบิกความไม่ใช่ข้อ
สำคัญในคดี จึงไม่มีประโยชน์ที่จะวินิจฉัยว่าข้อความนั้นเป็นความเท็จ
หรือไม่อีกต่อไป

องค์ประกอบข้อสาม

“ แก่เจ้าพนักงาน ”

การแจ้งเท็จนี้ต้องแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการที่แจ้ง ถ้าหากไม่มีหน้าที่ไม่ผิดแจ้งความเท็จ - ฎ. 6796 / 2540

- แจ้งเท็จต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานผิดฐานแจ้งความเท็จ (ฎ.1329/2529)

- แจ้งเท็จต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ผิดฐานแจ้งความเท็จ (ฎ. 3602/2533)

แจ้งเท็จต่อนายทะเบียนบริษัท

ฎ. 9556/2558 จำเลยยื่นคำขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณห์สนธิ และแจ้งย้ายที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ของบริษัท บ. ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท อ้างว่าจำเลยได้บอกกล่าวนัดประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ โดยลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ และส่งมอบให้ผู้ถือหุ้น และที่ประชุมวิสามัญมีมติพิเศษให้แก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณห์สนธิ และย้ายที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ โดยไม่เป็นความจริง เป็นความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานและแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จตามป.อ. มาตรา 137 และ 267 (ฎ 3602/2533)

ฎ.3949/2563 แจ้งเท็จต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทว่าได้มีการบอกกล่าวนัดประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นและจัดให้มีการประชุมเป็นเหตุให้นายทะเบียนหลงเชื่อว่ามีการประชุมจริง จึงรับจดทะเบียนแก้ไขให้จำเลยแต่เพียงผู้เดียวเป็นกรรมการลงชื่อผูกพันบริษัทได้ เป็นความผิดตามมาตรา 137 และ 267

แม้เป็นเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่ หากปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบ ผู้แจ้ง เท็จก็ไม่ผิดฐานแจ้งความเท็จ (ฎ.197/2481)

ฎ. 197/2481 ท.ผู้ใหญ่บ้านไม่มีอำนาจตรวจค้นบ้านจำเลยเพราะไม่มีหมายค้น และกรณีมิได้อยู่ในข้อยกเว้นที่จะค้นได้โดยไม่มีหมายตาม ม.92 แห่งประมวลวิธีพิจารณาความอาญา ถึงแม้กำนันมีหนังสือสั่งให้ ท.ค้นบ้านจำเลยนั้น คำสั่งนั้นก็ไม่มีผลในกฎหมาย เพราะกำนันเองก็ไม่มีอำนาจค้นโดยลำพังได้เช่นกัน เมื่อเป็นดังนี้ต้องถือเสมือนหนึ่งว่าจำเลยได้พูดเท็จต่อบุคคลสามัญเพราะการถามจำเลยก็อาศัยอำนาจค้น จำเลยจึงไม่มีผิดฐานแจ้งความเท็จ

ถ้าเป็นเรื่องนอกหน้าที่ของเจ้าพนักงานก็ไม่ผิด

- ฎ. 991 / 2473
- ฎ. 2413 / 2521
- ฎ. 2839 / 2541

ฎ. 991/2473 ลูกหนีไปหลอกเอาโฉนดที่ให้เพน
ประกันเงินกู้จากเจ้าหนี้มาแล้วโอนขายให้ผู้อื่นต่อไปนั้น
ลูกหนีไม่มีผิดฐานฉ้อโกงเพราะเพนแต่ลูกหนีแสดง
หลักฐานไว้แก่เจ้าหนี้เท่านั้นไม่เป็นประกันหนี ลูกหนียัง
มีสิทธิโอนให้ผู้ใดก็ได้ เจ้าพนักงานที่ดินไม่มีหน้าที่รับแจ้ง
ความเรื่องการชำระหนี้สิน เมื่อผู้ใดไปแจ้งความเท็จแก่
เจ้าพนักงานว่าได้ใช้เงินให้แก่เจ้าหนี้แล้ว จึงไม่มีผิดฐาน
แจ้งความเท็จ

ฎ. 2413 /2521 จำเลยเจรจาค่าเสียหายกับ
โจทก์ต่อหน้าพนักงานสอบสวนในการที่ส.ขับรถชน
บุตรสาวโจทก์ และพนักงานสอบสวนได้ทำบันทึกไว้
แม้จำเลยจะกล่าวความเท็จ แต่เมื่อจำเลยมิได้เป็น
ผู้ต้องหาในกรณีรถชนดังกล่าว พนักงานสอบสวนย่อม
ไม่มีหน้าที่ทำการเปรียบเทียบ การที่พนักงาน
สอบสวนทำการเปรียบเทียบจึงไม่ถือเป็นการกระทำ
โดยหน้าที่การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิด
ฐานแจ้งความเท็จแก่เจ้าพนักงาน

ฎ. 2839 /2541 จำเลยพาเพื่อนของจำเลยมาให้ จ.ลงชื่อ
รับรองว่าเป็นด. เพื่อทำบัตรประจำตัวประชาชน และจ.ได้
รับรองให้ก็ตาม แต่จ.มีตำแหน่งเป็นพัฒนาการอำเภอที่เกิดเหตุ
ซึ่งเป็นเพียงข้าราชการเท่านั้น จ.มิได้เป็นเจ้าพนักงานผู้มี
อำนาจและหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบัตรประจำตัว
ประชาชนประจำที่อำเภอที่เกิดเหตุ ทั้งจ.มิได้สังกัดกรมการ
ปกครองกระทรวงมหาดไทย จ.จึงมิใช่เจ้าพนักงานตาม
กฎหมายการที่จำเลยพาเพื่อนของจำเลยมาให้ จ. รับรองให้
การขอทำบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวจึงไม่ถือว่าจำเลย
แจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน

แจ้งความเท็จต่อศาลในบางกรณีก็ผิดได้ ถ้าไม่ใช่การ ยื่นคำคู่ความ

ฎ.3520/2527 นำโฉนดที่ดินปลอมซึ่งมีรอยตราปลอม
ของเจ้าพนักงานประทับและแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อ
เจ้าพนักงานศาลอาญาก็เพื่อประโยชน์ในการใช้โฉนดที่ดิน
ปลอมโดยให้เจ้าพนักงานศาลหลงเชื่อว่าจำเลยมีหลักทรัพย์
เพียงพอ

ฎ.447/2484 ทำมรณะบัตรไปยื่นต่อศาลเพื่อแสดงว่าผู้ถูก
ประกันตาย โดยหวังจะไม่ให้ถูกปรับตามสัญญาประกันต่อศาล

“คำคู่ความ” หมายความว่า บรรดาคำฟ้อง
คำให้การหรือคำร้องทั้งหลายที่ยื่นต่อศาล
เพื่อตั้งประเด็นระหว่างคู่ความ ซึ่งได้แก่
คำฟ้อง คำให้การ คำร้องขอแก้ไขคำฟ้อง
คำร้องขอแก้ไขคำให้การ (ฎ. 474/2478,
673/2483, 2174/2545)

ฎีกาที่วินิจฉัยว่าหากเป็นการยื่นคำคู่ความเป็น
การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อศาลไม่ผิดฐาน
แจ้งเท็จ (ฎ.1107/2509, 1274/2513,
1122/2518, 5030/2515, 1274/2513,
2940/2529)
แต่อาจผิดฐานอื่น เช่น มาตรา 175 มาตรา
180 (ฎ 8902/2552)

การเบิกความเท็จต่อศาลมิใช่เรื่องแจ้งความต่อเจ้า
พนักงานเพราะศาลทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรม
ในการพิจารณาคดีซึ่งมีบทบัญญัติไว้โดยเฉพาะตาม
มาตรา 177 ศาลมิได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงาน
ทั่วไป จึงไม่เป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จ (ฎ 2054/2517)

**การร้องเรียนเท็จต่อผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ ผิดฐานแจ้ง
ความเท็จต่อเจ้าพนักงานเพราะผู้บังคับบัญชาเป็นเจ้าพนักงาน**

การยื่นร้องเรียนข้าราชการตำรวจเท็จกับผู้กำกับการตำรวจ
(ฎ.1489/2530)

การยื่นร้องเรียนข้าราชการกรมไปรษณีย์เท็จต่ออธิบดี
(ฎ.2411/2518)

การร้องเรียนเท็จกับอธิบดีผู้พิพากษาว่าผู้พิพากษาระงับคดีวินัย
ปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบ ถ้าเป็นเท็จก็เป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อ
เจ้าพนักงาน (ฎ 1124/2507)

องค์ประกอบข้อสี่ “ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย”

**คำว่า “อาจ” เท่ากับว่าเป็นความผิดที่ไม่ต้องการผล
ไม่จำเป็นต้องเกิดผลเสียหายขึ้น เพียงอาจเสียหายก็ผิดแล้ว**

- กรณีไม่ทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย

ฎ.1572/2557 ผู้เช่าลงชื่อโอนลอยในคำร้องขอโอนสิทธิการเช่าอาคาร
โดยไม่สนใจว่า ใครจะเอาเอกสารไปรอกข้อความอย่างไร แสดงว่าพอใจใน
ค่าตอบแทนในการโอน หาใช่ตกลงโอนให้จำเลยที่ 1 โดยเฉพาะไม่ เทศบาล
ผู้ให้เช่าไม่อยู่ในฐานะจะอ้างว่าได้รับความเสียหาย

ฎ 830/2481 ศาลฎีกาตัดสินว่าคดีนี้ศาลชั้นต้นและศาล
อุทธรณ์ฟังต้องกันมาว่าจำเลยไม่ได้มีเจตนาทุจริตยกยอกหรือฉ้อโกง
ไม่ปรากฏว่ามีเงินจำนวนใดที่รัฐบาลเสียหาย, ฉะนั้นข้อเท็จจริงใน
เรื่องเงินที่โจทก์อ้างว่ารัฐบาลเสียหายจึงเป็นอันยุติ คงเหลือแต่ว่า
การกระทำดังนี้จะมีความผิดทางอาญาหรือไม่ เห็นว่าการที่จำเลย
ยื่นรายการว่าเดินทางกลับทางเรือ นั้นเป็นเพียงผิดระเบียบ เพราะ
อย่างไรจำเลยก็จำเป็นต้องเดินทางกลับ จำเลยได้เบิกเงินค่าเดินทาง
และพาหนะกลับได้ตามอัตราทางรถไฟในเรื่องนี้ไม่ปรากฏว่าจำเลย
เบิกเกินกว่านี้ ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยได้ทำให้เกิดเสียหายแก่
สาธารณชนจะเอาผิดฐานเบิกความเท็จมิได้ พิพากษายืนตามศาล
อุทธรณ์ให้ยกฟ้องโจทก์

การจดทะเบียนสมรสซ้อน ทำให้หญิงเสียหายโดยตรง
(ฎ. 2614/2518, 5052 / 2530)
แต่ถ้าเคยจดทะเบียนสมรสแล้วได้หย่ามาแล้วหากต่อมา
แจ้งว่าไม่เคยจดทะเบียนสมรส กรณีถือว่าไม่อาจทำให้ใคร
เสียหาย ไม่ผิดฐานแจ้งความเท็จ (ฎ.1237/2544, 8739/2552)

สมัย 54 ปี 2544

คำถาม นายตั้งจดทะเบียนสมรสกับนางแดงที่สำนักทะเบียนเขตพระนคร และอยู่กินด้วยกันที่กรุงเทพฯ ต่อมา นายตั้งกับนางตั้งได้ไปขอจดทะเบียนสมรสกัน ณ สำนักทะเบียนอำเภอเมืองเลย โดยนายตั้งแจ้งต่อนายทะเบียนว่าตนไม่เคยจดทะเบียนสมรสมาก่อน นายทะเบียนจึงบันทึกไว้เป็นหลักฐานในเอกสารการขอจดทะเบียนสมรสว่านายตั้งไม่เคยจดทะเบียนสมรสมาก่อน แล้วได้จดทะเบียนสมรสให้แก่ นายตั้งกับนางตั้ง เมื่อนางแดงทราบเรื่อง นางแดงได้ไปหานายตั้งที่บ้านของนายชอบบิดาของนางตั้ง แต่ไม่พบ นางแดงโกรธจึงดิงแผงรั้วไม้ไผ่ซึ่งเป็นรั้วบ้านของนายชอบออกจำนวน 2 แผ่น แล้วนำมาเผานอกเขตบ้านของนายชอบ

ให้วินิจฉัยว่านายตั้งและนายแดง มีความผิดฐานใด

คำตอบ การที่นายตั้งแจ้งต่อนายทะเบียนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานว่าไม่เคยจดทะเบียนสมรสมาก่อนทั้งที่ตนได้จดทะเบียนสมรสมาก่อนแล้วและการสมรสยังไม่สิ้นสุดอันเป็นความเท็จ และเมื่อนายทะเบียนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ได้จัดข้อความอันเป็นเท็จดังกล่าวไว้เป็นหลักฐานในเอกสารการขอจดทะเบียนสมรสที่เป็นเอกสารราชการซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น นายตั้งจึงมีความผิดฐานแจ้งความเท็จและฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จัดข้อความอันเป็นเท็จตาม ปอ. ม. 137 และม. 267 (เทียบฎ 5052/2530)

การที่นางแดงดิงแผงรั้วไม้ไผ่แล้วนำไปเผา นั้น มีความผิดฐานทำให้เสียหายทรัพย์ตามปอ.ม 358 เท่านั้น เพราะมีเจตนาทำลายโดยนำไปเผาให้ใช้การไม่ได้ ไม่ใช่การวางเพลิงเผาทรัพย์ เนื่องจากไม่ได้วางเพลิงเผาแผงรั้วไม้ไผ่ในขณะที่มีสภาพเป็นรั้วบ้านที่อยู่อาศัย อันจะต้องด้วยความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นตาม ปอ.มาตรา 217 (ฎ. 6666/2542)

การแจ้งเท็จเกี่ยวกับการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการ

ถ้าหากเสียค่าเช่าไปจริงน้อย แต่แจ้งเท็จว่าเสียมากเพื่อได้มาก เป็นการแจ้งเท็จแก่เจ้าพนักงาน (ฎ 272/2473, ฎ 526/2482)
แต่ถ้าหากเช่ากันจริงในราคาที่สูงกว่าที่มีสิทธิเบิกได้ แต่ให้เจ้าของบ้านเช่าทำใบเสร็จเท่าที่มีสิทธิเบิกได้ ผิดวินัย แต่ไม่เสียหายแก่รัฐ ไม่ผิดอาญา

การแจ้งความไว้เพื่อเป็นหลักฐาน ไม่มีเจตนาบอเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี ไม่ผิดฐานแจ้งความเท็จ แต่อาจผิดข้อหาหมิ่นประมาท (ฎ. 3252/2543)

องค์ประกอบสุดท้ายคือ “เจตนา”

ผู้แจ้งจะต้องรู้ว่าข้อเท็จจริงนั้นไม่เป็นความจริงตามที่แจ้ง

ถ้าหากว่าเป็นการเข้าใจโดยสุจริตแล้วแจ้งตามที่เข้าใจ อย่างนี้ก็ไม่ถือว่าเป็นเจตนา (ฎ.1047/2514, 4431/2536)

ตัวอย่างฎีกาไม่ผิดเพราะขาดเจตนา เช่น

- จำวันเกิดเหตุผิด ฎ. 138/ 2495

ภรรยาโดยพฤตินัยแจ้งว่าเป็นภรรยา ฎ.1373/ 2514

ฎ. 1047/2514 ผู้ใหญ่บ้าน กลับจากธุระมาถึงบ้านได้รับแจ้งจากลูกบ้านว่าถูกโจทก์เรียกเอาเงินไป ขอให้ไปแจ้งต่อตำรวจเพื่อเอาเงินคืน ผู้ใหญ่บ้านจึงไปแจ้งตำรวจตามคำบอกเล่าของลูกบ้าน เป็นการกระทำตามหน้าที่ของผู้ปกครองหมู่บ้าน โดยเชื่อตามคำบอกเล่าของลูกบ้านว่าเป็นความจริง ยังหาความผิดฐานแจ้งความเท็จไม่

ฎ. 4431/2536 จำเลยกับพวกร่วมกันทำหนังสือคัดค้านไม่ให้เจ้าพนักงานที่ดินไปทำการรังวัดที่ดินเพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่โจทก์ โดยจำเลยเข้าใจโดยสุจริตว่าตนเป็นเจ้าของที่ดินดังกล่าว มีอำนาจที่จะยื่นคำร้องคัดค้านได้คดีโจทก์จึงไม่มีมูลที่จะว่ากล่าวเอาผิดแก่จำเลย

ฎ.56/2578 ยื่นคำร้องต่อศาลขอประกันตัวจำเลยในคดีอาชญาโดยเอาที่ดินตีราคาตามที่ซื้อขายกันอยู่ในเวลานั้นแล้วนายประกันผิดสัญญาศาลยึดที่ดินออกขายทอดตลาดได้น้อยกว่าที่ตีราคาไว้มาก เมื่อตามพฤติการณ์ไม่ปรากฏว่านายประกันเจตนาแก้ล้างตีราคาให้สูงดังนี้ นายประกันยังไม่มีผิดฐานแจ้งความเท็จ

- เชื่อโดยมีเหตุควรเชื่อว่าข้อความที่แจ้งเป็นจริง

- ฎ 897/2507 เล่าเรื่องให้ฟังตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าบิดาโจทก์กับบิดาจำเลยเป็นความกันเรื่องทางเดิน จำเลยพาคนไปถ่ายภาพทางเดินนั้นเพื่อประกอบคดี ในขณะที่โจทก์กับพวกกำลังเดินออกจากบ้าน ขณะที่ถ่ายภาพอยู่นั้นได้มีเสียงปืนดังขึ้น 1 นัด จำเลยไม่เห็นคนยิง แต่เชื่อหรือเข้าใจว่าโจทก์เป็นผู้ยิง พนักงานสอบสวนได้สรุปข้อความตามคำแจ้งความแล้วให้ตำรวจบันทึกคำแจ้งความไว้ มีความตอนหนึ่งว่า โจทก์ใช้ปืนพกยิงจำเลยเข้าใจว่าโจทก์มีเจตนาจะยิงจำเลยให้ถึงแก่ความตาย ดังนี้ เห็นได้ว่าจำเลยไปแจ้งความโดยเล่าเรื่องตามที่เกิดขึ้นซึ่งมีเหตุการณ์ทำให้จำเลยเข้าใจเช่นนั้นได้ ข้อความที่บันทึกไว้นั้นก็เป็นข้อความที่พนักงานสอบสวนบอกให้ตำรวจเขียน ไม่ใช่ถ้อยคำที่จำเลยแจ้งโดยแท้จริง ทั้งมีพฤติการณ์ต่อมาแสดงว่าจำเลยมิได้เจตนาแก้ล้างเอาความเท็จไปกล่าวหาโจทก์ การกระทำของจำเลยจึงยังไม่เป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญา

ความผิดสำเร็จเมื่อเจ้าพนักงานได้ทราบ
ข้อความที่แจ้ง ส่วนจะทราบว่าข้อความเท็จ
หรือไม่ ไม่ใช่ข้อสำคัญ (ฎ.1076/2551)